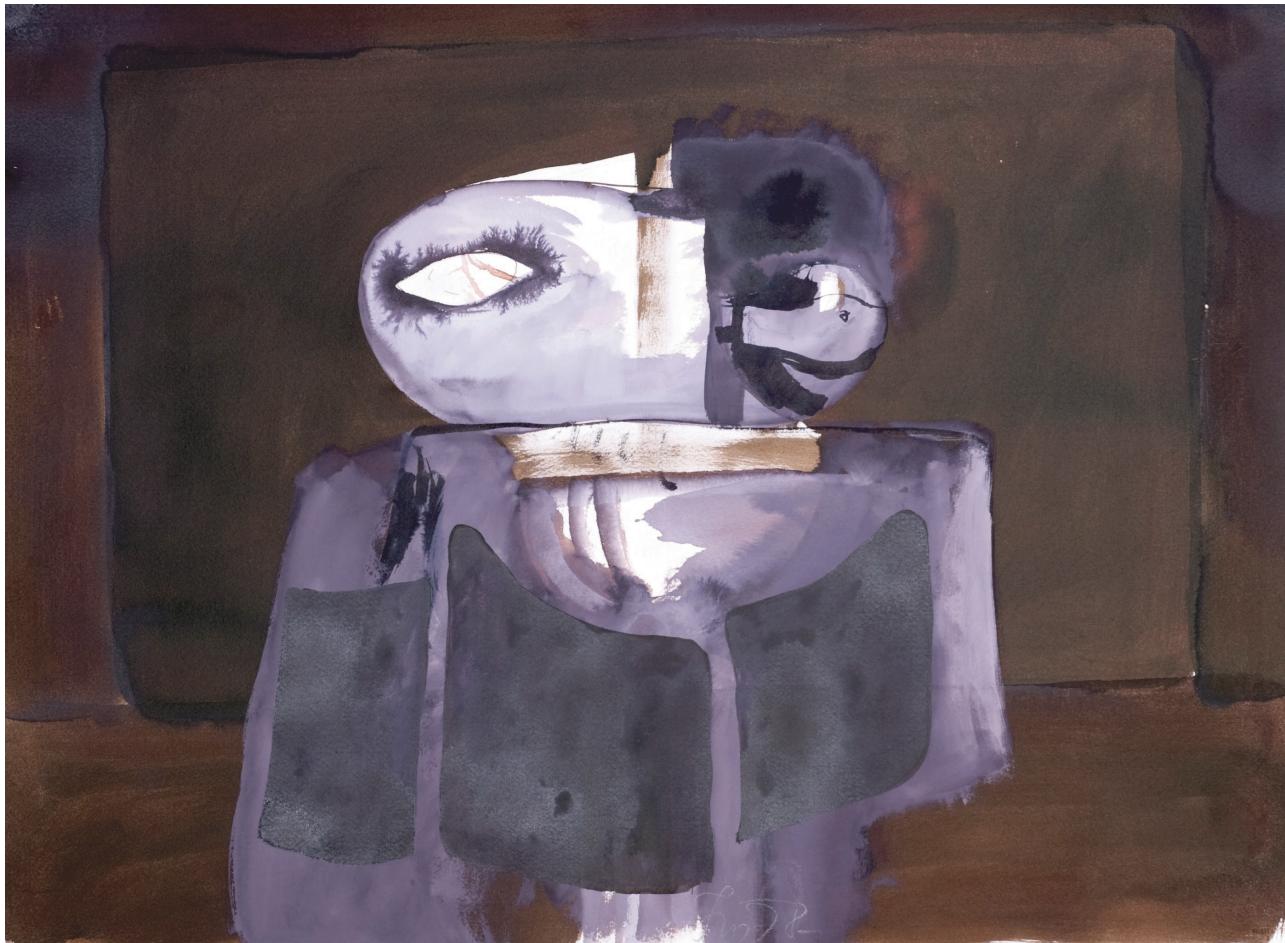

Ivo Šebalj

Izložba

Udruga
val kulture

Galerija umjetnina grada
Slavonskog Broda

MUZEJ GRADA
PAKRACA

MIU

Muzej
likovnih
umjetnosti

centar za kulturu - čakovec

Udruga
*val
kulture*

Galerija umjetnina grada
Slavonskog Broda

12. listopada – 3. studenoga 2017.

8. – 22. studenoga 2017.

MILU Muzej
likovnih
umjetnosti

1. prosinca 2017. – 5. siječnja 2018.

centar za kulturu - čakovec

8. – 27. veljače 2018.

Ivo Šebalj

Izložba

listopad 2017. – veljača 2018.

»Ja sam neko čudno biće koje nije prilagođeno životu, premda sam uvijek, kao pitom čovjek,
htio to biti.«

Ivo Šebalj, 22. travanj 1993. godine

Slikarstvo traži vrijeme

– iz opusa Ive Šebalja –

Ivo Šebalj specifikum je hrvatske likovne umjetnosti. Intimist, samotnjak, hipersenzibilac, introvert, melankolik, »neumoran stvaralac ljepote«, »predstavnik ustrajnih, mislečih, neutjecajnih«. Distanciran i ponajprije iskren, okrenut sebi unutar svog svijeta sobe-atelijera i posvećen svom slikarstvu karakterističnih motiva kojima problematizira vlastiti život u području slikarstva. »Nema tako sebičnog slikarstva kao što je Šebaljevo« poentira Ivo Šimat Banov u knjizi Štafelajni neumornik.¹ U slikarstvu i u životu zanimalo ga je samo ono bitno – slikarski izreći istinu o sebi i svijetu.

Ivo Šebalj rođen je u Zagrebu u kojem je proveo cijeli svoj život. Nije volio putovati, a svijet suvremene umjetnosti i povijesti likovnih umjetnosti upija, spoznaje i procesuirala putem brojnih knjiga. U šesnaestoj godini života seli s obitelji na IV. kat zgrade u Tomašićevoj ulici 12, te tamo živi i stvara sve do smrti 2002. godine. Proveo je gotovo 80 godina života boraveći većinom u svojoj sobi-atelijeru gdje je stvorio golem opus iznimnih vrijednosti. Unatoč životu po strani, Šebalj je bio u središtu svojeg doba.² Hermetički zatvoren u svoj osobni prostor pratilo je zbivanja u vanjskom svijetu i stvarao neopterećen strujanjima i stilovima izrodivši jedinstven opus isprepletenih privida, asocijaciju i aluziju objedinjenih u izvornom 'šebaljevskom' introspektivnom intimizmu.³

Mikrosvijet Ive Šebalja bio je odvojen od svijeta javnosti, galerija, muzeja, publike i izlagačkog života koji ga i nije previše zanimalo. Distanciran i izoliran apstinirao je od aktualnih likovnih zbivanja što je rezultiralo činjenicom da je prvu samostalnu izložbu imao tek 1970. godine u dobi od 58 godina. Šebalj nije pripadao raznovrsnim programima, grupama i stilskim pravcima već je živio u svojevrsnoj izolaciji stvarajući svoj životni opus. Veselko Tenžera ga uspoređuje s alkemičarem zatvorenim u laboratoriju i opisuje kao zaroobljenika koji je proizvodio vlastitu slobodu.⁴ Bio je čovjek koji puno stika i rijetko izlazi iz ateljea. Slikao je sebe, svoje doživljaje svijeta i svoju okolinu. »...moj odnos prema slikarstvu odnos je prema životu, to postaje ista stvar« objašnjavao je

¹ Ivo Šimat-Banov – Štafelajni neumornik, Zagreb, 2014., str. 77

² Veselko Tenžera – Ivo Šebalj: crteži, tempere, pasteli, Zagreb, 1983., str. 7

³ Vladimir Bužančić – Ivo Šebalj: Trajanje bez kraja, Zagreb, 1995., str. 41

⁴ Ibid., str. 6

Ivo Šebalj svom dragom prijatelju Nenadu Fabijaniću u jednom od njihovih mnogobrojnih razgovora.⁵ Sve što se odvijalo u sobi-atelijeru odvijalo se na području slikarstva. Beskompromis u radu, Šebalj je bio sumnjičav prema sebi i svojim slikama. Stvarao je i mijenjaо, te kroz osobno stvaralačko iskustvo pronalazio autentični izraz. »Ja sam čovjek sobe. Spoznao sam, ali apsolutno spoznao, da je slikarstvo način čovjekova izražavanja, ono najdublje u čovjeku, da se mogu koncentrirati samo u sobi i da moram u tome potpuno djelovati« potvrđuje Ivo Šebalj svoj pomalo asketski i hermetički zatvoren način života.⁶

Slikareva enormna duhovna i stvaralačka energija različito se manifestirala u radu na slikama i u radu na crtežima. Šebalj je znao raditi i na pedesetak platna istovremeno, jer je stvarao opus, a ne sliku. Ostala platna su mu omogućila rast i problematiziranje nejasnoća u radu. Kad bi ga rad na više djela izmorio i izmučio to je ujedno bio i znak da su slike završene.⁷ Za razliku od paralelizma u slikarstvu kod crteža je započinjao rad koji se razvijao od lista do lista, sve dok ne bi iscrpio sve likovne mogućnosti jednog nagnuća.⁸ Prema vlastitim riječima do sredine 90-ih godina prošlog stoljeća iznjedrio je preko deset tisuća crteža, a kvalitetu nastalih radova potvrđuje Vlado Bužančić nazvavši ga »velemajstorom asocijativno-metaforičkog crteža«.

Odabir motiva kod Šebalja bio je prirodni odabir osjećanja u sebi i sebe među stvarima i bićima koje je bilježio. Česte teme poput autoportreta, modela, slikara, mladića, žene, pušača, akta, psa, mačke, glave, slikara i modela, modela pred štafelajem, slikara pred platnom... teme su lišene vremenskog predznaka. Šebalj je bio slikar sadašnjosti. Prošlost obojena ideologijom i budućnost opterećena predikcijom ostavljavaju prezent kao jedino vrijeme vlastitosti, autentičnosti i istine. Iako naizgled banalne teme, one postaju izvor golemog bogatstva oblika. Šebalj slikarstvo nije shvaćao kao motiv, već kao »nužni oslonac za bivstvovanje, slikarsko, ne kao motiv koji je sam po sebi slika«. Ušao je u ta mala područja motiva odnosno malu česticu cjeline koju je mogao fiksirati.⁹ Zaronio je ispod površinske dekorativnosti i postigao oblike koji se mijenjaju, ali su teško ostvarivi. Dosegao je dubinu jednostavnog oblika.

Tenžera Šebaljev opus opisuje kao »work in progress« odnosno djelo u nastajanju kroz variranje nekoliko opsessivnih tema, te ga definira dvoznačno: s jedne strane variranje upućuje na potragu za savršenom izvedbom, dok s druge strane ukazuje na omeđivanje istraživačkog polja u funkciji što neovisnijeg tretmana čisto likovnog izraza.¹⁰ No, valja istaknuti kako Šebalj nije suzio svijet na motiv, već je baveći se skupom tema nastojao proširiti motiv na kompletan svijet zbivanja slike.¹¹ Tako su pas, slikar, glava, akt i ostali ponavljajući motivi postali temelj otvorenog traženja uvijek novih izraza za iste oblike. Svijet svakodnevnice poslužio je za izgradnju autentičnog slikarstva. Neponovljivost sadašnjeg trenutka tijekom kojeg nastaje rad definirana je snažnim impulsom trenutačnog raspoloženja koje čini djelo jedinstvenim i autentičnim. Unutar zidova sobe-

⁵ Nenad Fabijanić – Ivo Šebalj: Razgovori 1990. – 1994., Zagreb, 1996., str. 48

⁶ Nenad Fabijanić – Ivo Šebalj: Razgovori 1990. – 1994., Zagreb, 1996., str. 12

⁷ Ibid., str. 16

⁸ Zdenko Rus – Ivo Šebalj : MGC Gradec, Zagreb, 26. rujna – 23. listopada 1988., Zagreb, 1988., str. 9

⁹ Nenad Fabijanić – Ivo Šebalj: Razgovori 1990. – 1994., Zagreb, 1996., str. 13

¹⁰ Veselko Tenžera – Ivo Šebalj: crteži, tempere, pasteli, Zagreb, 1983., str. 13

¹¹ Zdenko Rus – Ivo Šebalj : MGC Gradec, Zagreb, 26. rujna – 23. listopada 1988., Zagreb, 1988., str. 14

atelijera odvijala se egzistencijalna isповјест slikara, a tema 'slikar pred platnom' postaje Šebaljeva likovna autobiografija. U komunikaciji sa svojim višeslojnim slikarstvom on traži i pronalazi sebe. Sve je dokazivao i potvrđivao kroz slikarstvo.

Šebaljev cjelokupni rad potvrđuje kako svedenost opusa na određeni broj ponavljajućih motiva ne ograničava bogatstvo sadržaja, već ograničena širina podrazumijeva veću mogućnost istraživanja dubina slikarstva. Polazište je uvijek isto, a varijacije doživljaja tog polazišta su beskrajne. Mrlja, razlivena boja ili tuš, nejasnoća znakova i simbola, pastelna prozračnost ili zatamljenje palete crnom bojom, mirni potezi jasnih kontura ili gусте mreže nervoznog rukopisa... tek su naznake bogatog spektra likovnog jezika Ive Šebalja koji prenosi psihološka stanja i trenutna raspoloženja oslikavajući unutarnji kozmos autora.

Šebalj je imao poseban odnos prema slikarstvu i nije ga smatrao nečime što donosi radost u životu, dapače, opisao je slikarstvo kao »bešiju koja ga je strašno izmučila i koja mu je ostavila kovitac pitanja«.¹² Slikarstvo za Šebalja ostaje potreba. Cijeli život je slikao jedan opus obilježen vlastitom sudbinom. Slikao je svijet kako ga je osjećao, te ga definirao vlastitom životnom filozofijom na načelima čiste autonomnosti.

Izbor iz zbirke koja sadrži više od 150 radova nastalih od druge polovice 40-ih godina XX. stoljeća pa sve do početka 2000. godine naznaka je bogate duhovne i stvaralačke energije sazdane u golemom crtačko-slikarskom opusu Ive Šebalja. To su radovi izgubljenih i nađenih motiva, motiva razlivenih i razrađenih do granice prepoznatljivosti. Višeslojnost čitanja upisanog u rad svjedoči o kompleksnom i ozbiljnom pristupu izgradnji samog slikarstva. Proces rasta i razvoja unutar slike manifestira se prepoznavanjem realnosti ljepote i uzbudljivosti kod najobičnijih motiva koji se razgrađuju i transformiraju u nešto drugo. Šebaljev kritički odnos prema sebi i svom djelovanju rezultira višegodišnjim radom na pojedinoj slici, te uvijek istovremenim radom na više platna. Autentičan prikaz autorovih očekivanja plod je procesa dinamičnog odnosa ostvarenog između autora i njegova djela. Ono što čini Šebaljevo stvaralaštvo iskonskim jest rješavanje problema slikarskog unutar slikarstva. Radio je tiho, predano i koncentrirano na problemu koji ga je zanimalo. Tako je nastalo duboko slikarstvo autentičnog izraza i istinitosti postojanja u sadašnjosti.

Ne preostaje ništa drugo nego zaključiti tekst značajnim citatom samog umjetnika: »*Slikarstvo drma čovjeka kao neprijatelj. Ne da blizu. Rijetki su kojima je dalo.*«¹³

Sonja Švec Španjol, mag. hist. art.

¹² Arhitekt Nenad Fabijanić – slikar Ivo Šebalj. Suradnja 1990. – 1998., Zagreb, 1999., str. 81

¹³ Ibid., str. 39

Dvije mačke (T68), godina: 1948-50., tehnika: tuš-pero/papir, dimenzije: 35,5x47,5 cm

Pas, godina: 1948-50., tehnika: tuš-pero/papir, dimenzije: 28,5x29 cm

Iz krčme (1395), godina: 1948-50., tehnika: tuš, močilo/papir, dimenzije: 50x35 cm

Pušac (62), godina: 1950., tehnika: tuš-pero, tempera/papir, dimenzije: 84x59 cm

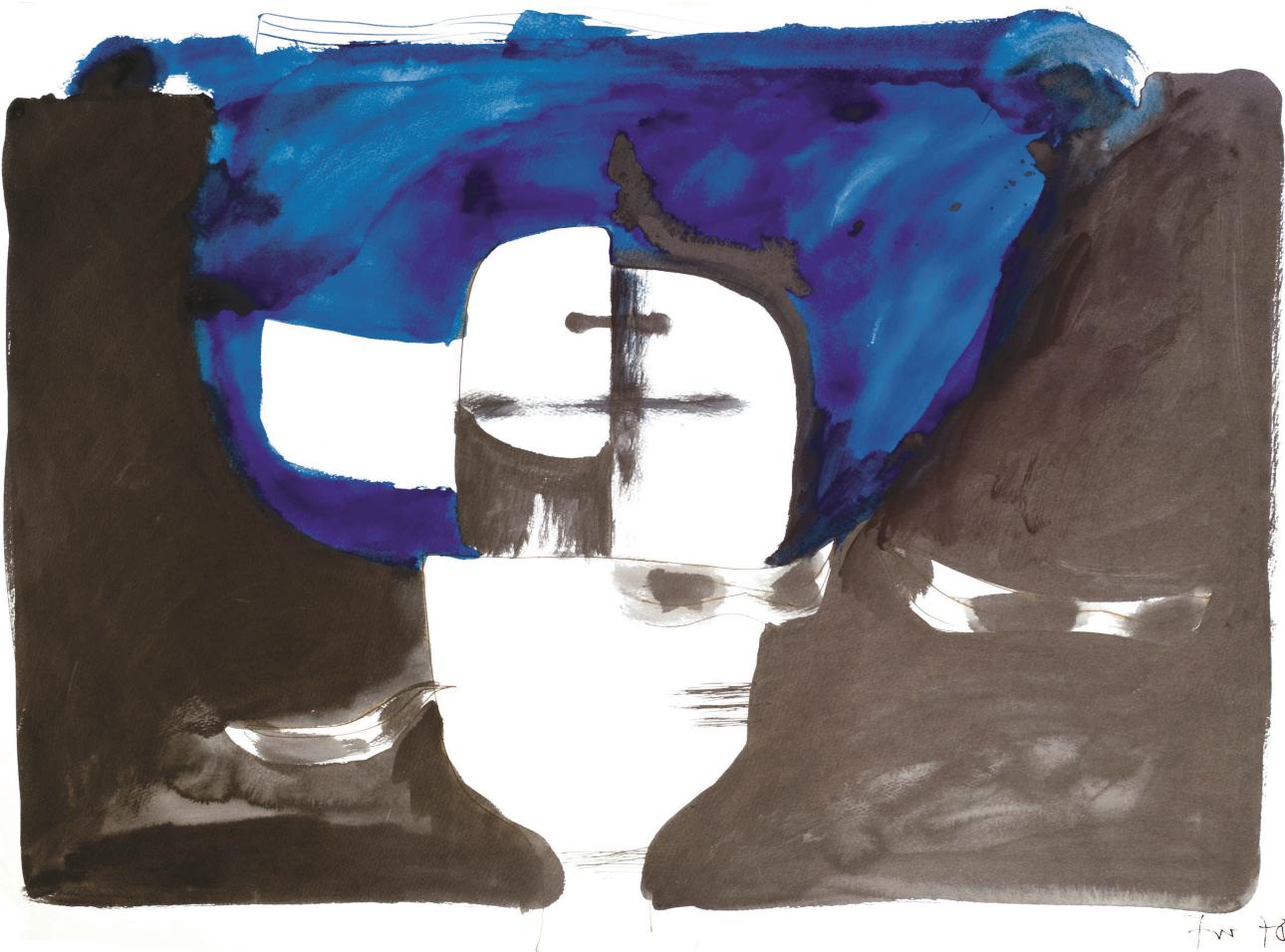
Sjedeći akt (13), godina: 1950., tehnika: tempera/papir, dimenzije: 84x60 cm

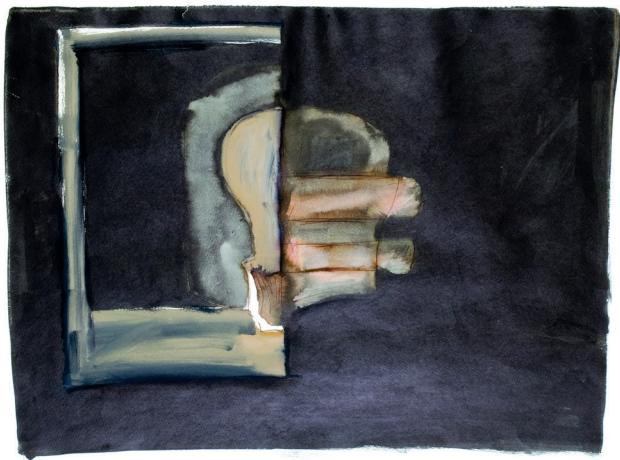
Žena 6 (Z143), godina: 1950., tehnika: crna tempera, močilo/papir, dimenzije: 42x29,5 cm

Dječak (9), godina: 1950-55., tehnika: tempera/papir, dimenzije: 99x67,5 cm

Lubanja 9 (173), godina: 1978., tehnika: tempera, tinta/papir, dimenzije: Dimenzijske: 59,5x84,5 cm

1978

Lubanja-Glava (172), godina: 1978., tehnika: tempera/papir, dimenzije: 61x84 cm

Slikar 14 (97), godina: 1978., tehnika: tempera/papir, dimenzije: 56x76,5 cm

Slikar i model (82), godina: 1978., tehnika: tempera/karton, dimenzije: 55x74,5 cm

Mačak (708), godina: 1983., tehnika: močilo, bijela tempera/papir, dimenzije: 44x62 cm

Pušač (286), godina: 1983., tehnika: močilo, bijela tempera/papir, dimenzije: 44,5x62 cm

Popis radova

Ovitak kataloga

Janjeća glava 78 (106)

Godina: 1978.

Tehnika: tempera/papir

Dimenzije: 56x76,5 cm

Akt 5

Godina: 1978.

Tehnika: tempera/papir

Dimenzije: 56,5x76 cm

Radovi u katalogu

Dvije mačke (T68)

Godina: 1948-50.

Tehnika: tuš-pero/papir

Dimenzije: 35,5x47,5 cm

Pas

Godina: 1948-50.

Tehnika: tuš-pero/papir

Dimenzije: 28,5x29cm

Iz krčme (1395)

Godina: 1948-50.

Tehnika: tuš, močilo/papir

Dimenzije: 50x35 cm

Pušač (62)

Godina: 1950.

Tehnika: tuš-pero, tempera/papir

Dimenzije: 84x59 cm

Sjedeći akt (13)

Godina: 1950.

Tehnika: tempera/papir

Dimenzije: 84x60 cm

Žena 6 (Z143)

Godina: 1950.

Tehnika: crna tempera, močilo/
papir

Dimenzije: 42x29,5 cm

Dječak (9)

Godina: 1950-55.

Tehnika: tempera/papir

Dimenzije: 99x67,5 cm

Lubanja 9 (173)

Godina: 1978.

Tehnika: tempera, tinta/papir

Dimenzije: 59,5x84,5cm

Lubanja-Glava (172)

Godina: 1978.

Tehnika: tempera/papir

Dimenzije: 61x84 cm

Slikar 14 (97)

Godina: 1978.

Tehnika: tempera/papir

Dimenzije: 56x76,5 cm

Slikar i model (82)

Godina: 1978.

Tehnika: tempera/karton

Dimenzije: 55x74,5 cm

Mačak (708)

Godina: 1983.

Tehnika: močilo, bijela tempera/
papir

Dimenzije: 44x62 cm

Pušač (286)

Godina: 1983.

Tehnika: močilo, bijela tempera/
papir

Dimenzije: 44,5x62 cm

Životopis

Ivo Šebalj rođen je 25. lipnja 1912. godine u Zagrebu. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Zagrebu. Godine 1934. upisao je Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, slikarski odsjek, no iste godine prekinuo je studij zbog bolesti. Nastavio je studij 1938. godine u klasi profesora Ljube Babića, te diplomirao 1945. godine u klasi profesora Marina Tartaglie. Bavio se slikarstvom, ilustriranjem, podučavanjem. Kao honorarni nastavnik službovao je u Školi primijenjenih umjetnosti u Zagrebu 1953. godine, a od 1954. do 1961. godine predavao je u istoj školi kao redoviti profesor crtanja i slikanja. Godine 1961. zaposlio se na Pedagoškom odjelu Akademije likovnih umjetnosti kao docent (predmet Slikarstvo), 1969. godine postaje izvanredni profesor, a od 1975. godine radi u zvanju redovnog profesora na Akademiji sve do umirovljenja 1978. godine.

Zanimljivo je da je prvu samostalnu izložbu priredio tek 1970. godine u Galeriji Forum, a od tada je postavio dvadesetak samostalnih izložbi. Nakon izložbe tempera i crteža nastalih 1950. godine koja je bila priređena 1977. godine u Galeriji SPEKTAR publika počinje sustavno otkrivati njegov opus. Crtao je u svim fazama svojeg stvaralaštva tušem, temperom, pastelom i močilom, često ih miješajući međusobno. Stručnjaci kažu da se svojim osobitim stilom nametnuo kao jedan od najznačajnijih pikturalističkih, asocijativnih, aluzivnih, hermetičko-metaproitičkih slikara Hrvatske. Strossmayerovoj galeriji starih majstora u Zagrebu darovao je više od 600 svojih djela.

Ivo Šebalj umro je 19. veljače 2002. godine u Zagrebu.

Ivo Šebalj, 22. siječnja 1976. godine. Snimio: Branimir Baković

Organizatori Udruga Val kulture, Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda, Muzej grada Pakraca, Muzej likovnih umjetnosti Osijek, Centar za kulturu Čakovec	Organizatori Udruga Val kulture, Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda, Muzej grada Pakraca, Muzej likovnih umjetnosti Osijek, Centar za kulturu Čakovec	Organizatori Udruga Val kulture, Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda, Muzej grada Pakraca, Muzej likovnih umjetnosti Osijek, Centar za kulturu Čakovec	Organizatori Udruga Val kulture, Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda, Muzej grada Pakraca, Muzej likovnih umjetnosti Osijek, Centar za kulturu Čakovec
Nakladnik Galerija umjetnina grada Slavonskog Broda	Nakladnik Muzej grada Pakraca	Nakladnik Muzej likovnih umjetnosti Osijek	Nakladnik Centar za kulturu Čakovec
Za nakladnika Branimir Pešut	Za nakladnika Jelena Hihlik	Ravnateljica MLUI / za nakladnika Jasminka Mesrić	Za nakladnika Ladislav Varga
Kustos koordinator Romana Tekić	Tehnički i likovni postav izložbe Sonja Švec Španjol, Jelena Hihlik, Tea Lokner	Kustos koordinator Valentina Radoš	Urednik Marina Oskoruš
Postav izložbe Sonja Švec Španjol, Romana Tekić	Predgovor kataloga Sonja Švec Španjol	Postav izložbe Sonja Švec Španjol, Valentina Radoš	Postav izložbe Erika Nad – Jerković
Predgovor kataloga Sonja Švec Španjol	Ovitak kataloga Janjeća glava 78 (106), 1978., tempera, papir, 56x76,5 cm	Tehnička podrška STIhomir Ferlin, Mirsad Bećarević i Ranko Lalić	Predgovor kataloga Sonja Švec Španjol
Ovitak kataloga Janjeća glava 78 (106), 1978., tempera, papir, 56x76,5 cm	Akt 5, 1978., tempera papir, 56,5x76 cm	Ovitak kataloga Janjeća glava 78 (106), 1978., tempera, papir, 56x76,5 cm	Ovitak kataloga Janjeća glava 78 (106), 1978., tempera, papir, 56x76,5 cm
Fotografije radova Amir Šepić	Fotografije radova Amir Šepić	Fotografije radova Amir Šepić	Otvorenie izložbe Sonja Švec Španjol
Foto-portreti Ive Šebalja Branimir Baković	Foto-portreti Ive Šebalja Branimir Baković	Foto-portreti Ive Šebalja Branimir Baković	Fotografije radova Amir Šepić
Grafičko oblikovanje Milivoj Milić	Grafičko oblikovanje Milivoj Milić	Grafičko oblikovanje Milivoj Milić	Foto-portreti Ive Šebalja Branimir Baković
Tisk Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb	Tisk Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb	Tisk Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb	Grafičko oblikovanje Milivoj Milić
Naklada 550 primjeraka	Naklada 550 primjeraka	Naklada 550 primjeraka	Tisk Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb
12. listopada – 3. studenoga 2017.	8. – 22. studenoga 2017.	1. prosinca 2017. – 5. siječnja 2018.	8. – 27. veljače 2018.
ISBN 978-953-7586-76-8	ISBN 978-953-59362-1-3	ISBN 978-953-8142-09-3	Naklada 550 primjeraka

Udruga

Galerija umjetnina grada
Slavonskog Broda

ISBN: 978-953-7586-76-8

9 789537 586768

ISBN: 978-953-59362-1-3

9 789535 936213

MILU Muzej
likovnih
umjetnosti

ISBN: 978-953-8142-09-3

9 789538 142093

centar za kulturu - čakovec

